

Политика, 24.10.2008.

Сваки повод је добар да се распламсају политичке и друге страсти, а најбољи је онај који у себи садржи рачун којим се трошкови увећавају за 60 одсто. Проблеми с набавком и плаћањем гаса старији су од многих министара у овој влади, али се број експерата за ову тему намножио од оног дана када је српска влада најавила поскупљење у наведеном проценту. Најавила, а онда га разводнила отварајући простор за одложено плаћање и плаћање на рате, што му, у суштини, дође као кад вам лекар неку горку „медицину“, коју је непријатно одједном попити, подели на три дела.

Бизнис с нафтом и гасом довољно је компликован сам по себи и не бих се упуштао у детаље, јер већ има довољно тумача чија гласност расте са степеном неразумевања проблематике.

Оно што је, међутим, занимљиво јесте теза да највећу галаму дижу они који би преко овог случаја да обезвреде и пониште руско-српски гасни споразум, да га минирају, а то најексплицитније тврди Ненад Поповић, ДСС-ова агилна „Катица за све економске послове“. То нас уводи у стратешко политички аспект целе приче који нужно има и своје реперкусије на страначки рејтинг и утицај на српској сцени.

Готово да је дошло до поделе на „проруске“ и „антируске“ странке, што, логично, омета могућност хладнокрвног разматрања текућих послова. „Гаспром“ је иначе и сам погођен светском кризом, драстичним падом цене нафте, високом задуженошћу, сумњивим спекулацијама на Волстриту, тржишна вредност му је за неколико месеци опала за око 40 одсто, па је логично и да без наших малих свађа предузима мере које би требало да га опораве.

Експерти као посебно занимљиву наводе чињеницу да су, спасавајући биланс, Руси Немцима пре десетак дана продали четвртину свог најперспективнијег гасног поља. Није немогуће да ће се у будућности, мало одмакнутој од тренутне кризе а подстакнуте том истом кризом, изгубити ексклузивност руског гаса и да ће он бити у још већој мери мешавина руско-европских пара и стратешких интереса, а не треба искључити ни Американце у том послу, на жалост домаћих тумача светских збивања који су већ ожалили Америку као респектабилну светску силу.

И идеја о промени правца „Јужног тока“ почива донекле на „Гаспромовеом“ економском посртању. Поново је у оптицај убачена идеја да „Јужни ток“ тече преко Румуније, јер је то јефтиније. То још не значи да би Србија била избачена из игре, али Бугари би се нашли у небраном грожђу. Ова вест о румунском правцу некако се подударила с вешћу

да Бугари размишљају да свој део крака, онај који иде према Грчкој, продају „Шеврону”.

Претпоставља се да је на то мислио московски, добро обавештени „Комерсант”, када је пре неких десетак дана писао да је румунски правац враћен у оптицај јер „има неких проблема у Бугарској” помињући и Србију у којој, а то је важно за ову причу, „постоје озбиљни проблеми у имплементацији међудржавног споразума”.

Председник Србије Борис Тадић zaloжио се пре неки дан да се у атмосфери нових глобалних безбедносних и економских односа Србија понаша прагматично. Ако власт у Србији стратешки размишља о државној енергетској стратегији онда мора што пре да отвори и „западни пролаз” до источних поља нафте и гаса, па би што бржа интеграција у Европску унију била један од пожељних амортизера од хировитости руског партнера. У ЕУ су, иначе, доста гласни заговорници идеје да би било неопходно створити „картел потрошача”, као ексклузивни одговор на руско ексклузивно поседовање великих количина енергената, а заговорници те идеје, чини ми се с правом, рачунају да би као удружени потрошачи боље пролазили него што сада пролазе.

Оно што је, чини ми се, битно за нас јесте да све одлуке треба да буду избалансиране и транспарентне, како се то модерно каже. Не гајим велику наду да ће Дачићево ангажовање полицијских структура на расветљавању домаћих брљотина око послова с енергентима оборити цену гаса. Али, то још није разлог да се дигну руке од мешетара у том послу, па све да се Русима то не допадне.

Чак и белоруска „Елгазета” пише и упозорава на значај исправних стратешких одлука у пословима с руским енергетским монополем да би „Лукашенко остао председник независне државе”.

У том смислу добро је да се и овде та расправа отвори, макар и после лоше вести о поскупљењу гаса.

главни уредник недељника „Време”